

GRADIŠČE NA MIKLAVŠKEM HRIBU NAD CELJEM

L. Bolta

Celje z ožjo in širšo okolico je bilo naseljeno že davno pred rimsko dobo. V okolici Celja so našli tudi kameno orodje. To bi potrjevalo mnenje, da je bila okolica Celja in Celje samo naseljeno že v neolitski dobi, kolikor ni to kamnito orodje iz mlajših period, ker se je kameno orodje zaradi konservativnosti obdržalo marsikdaj še v bronasti dobi. Iz bronaste dobe poznamo v okolici Celja tudi bronaste srpe, ki so jih našli na Čretu pri Vranskem. Več podatkov o Celju imamo v naslednji halštatsko-ilirski periodi. Vanjo spadajo tudi najstarejši danes znani ostanki človeškega življenja na Miklavškem hribu.

Miklavški hrib se vzdiguje v severozahodnem delu Celja, ki ga objema Savinja s svojim kolenom. Tu namreč Savinja zavije iz svoje smeri zahod—vzhod skoraj pravokotno proti jugu. Miklavški hrib z Anskim vrhom je zadnji odrastek alpskega predgorja in za-pira sicer ravno celjsko kotlino. Visok je 40 m. Proti Savinji strmo pada, hrbet pa je razčlenjen na več manjših gričev. Severna stran hriba je zaraščena z gozdom, na južni pa, ki je tudi nekoliko položnejša, gojijo danes vinsko trto. Pri rigolanju vinograda so našli keltske novce. V cerkveni steni pa so vzdani rimski votivni kamen, 2 večja kosa venčnega zidu in še več manjših kosov marmora, ki so rimskega izvora. Približno 190 m od cerkve proti zahodu se vzdiguje druga vzpetinica, ki je bila v halštatski dobi gradišče.

Oblika gradišča je pri nas značilna za prazgodovinska gradišča, a tudi za gradišča zgodovinskega srednjega veka. Vrhna planota se proti jugu zaključuje z dvema terasama. Vrh gradišča ima jajčasto obliko. V dolžino meri 43,80 m, največja širina pa 36,60 m. Proti jugu se teren stopničasto znižuje. Prva terasa na severnem koncu planote se širi v dolžino približno 28,50 m, njena največja širina pa je 18 m. Druga terasa je nadaljevanje prve v globino pobočja in meri v dolžino 26 m, v širino 6,20 m. Višinske razlike med planoto in prvo teraso je 3,0 m, med prvo in drugo pa 4,50 m. Zunanja roba gradišča danes ni mogoče več natanko ugotoviti, ker je oblika več ali manj spremenjena. Zapadna in južna stran pobočja sta spremenjeni v vinograd. Pri tem, ako ne že prej, so gotovo uničili nasip, ki je obdajal

gradišče. Na vzhodni strani pa je danes pot, ki je tudi nekoliko spremenila lice prvotnega terena.

Poskusno kopanje na terasah je bilo brezuspešno. Samo na enem mestu so odkrili fragmente rimske opeke, vendar je na fragmente ilirske keramike (okoli 100 kosov) naletel prof. Bratanič l. 1949 na pobočju gradišča pri popravljanju sedanje poti k cerkvi. Gotovo so morali na fragmente keramike in morda še na kake druge predmete naleteti že poprej, ko so delali to cesto, vendar pa se je vse brez sledu uničilo. Fragmente keramike najdeš tu namreč še danes. Pri ogledu gradišča sem naletel nanje takoj ob poti, ki pelje k cerkvi. Da pa keramika ni ostala na vrhnjih terasah, je kriva erozija, ki je tu odplavila vso kulturno ostalino.

Keramika, ki se je našla ob poti, nam nudi nekaj različnih oblik posod.

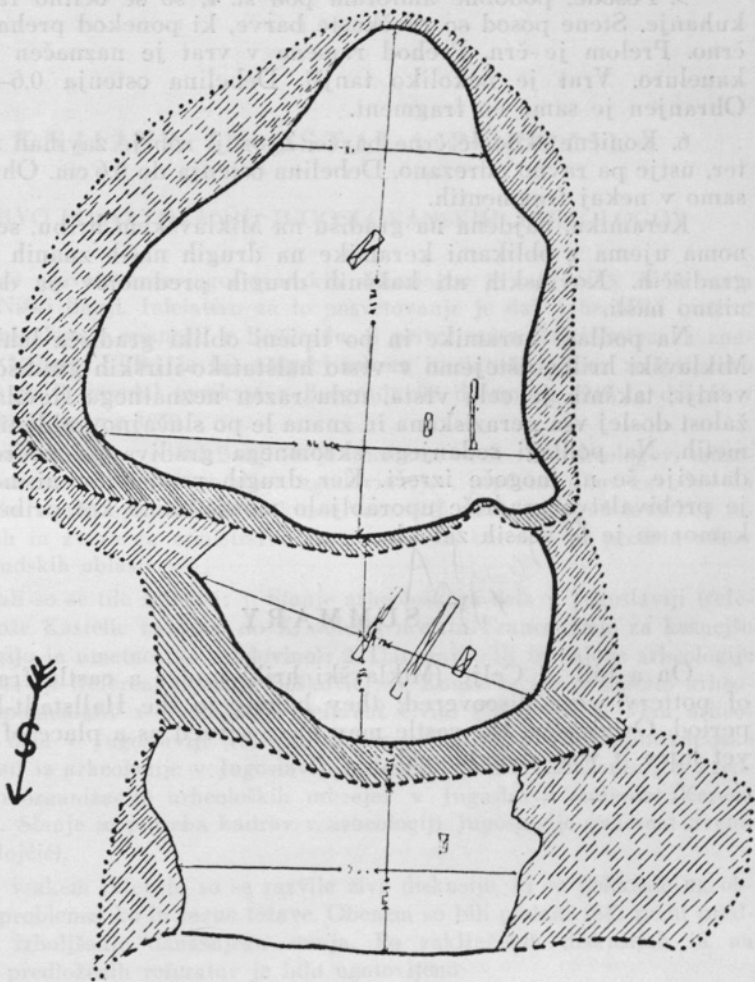
1. Velike posode z 1,5 cm debelim ostenjem. Na zunanji in notranji strani so rdeče barve. Jedro preloma je črne barve. Dno je navadno ravno, včasih z nizko prstanasto nogo. Na zgornjem delu je bilo kot okras navadno vodoravno plastično rebro, ornamentirano s prstnimi vtisi. Ohranjene so samo v fragmentih.

2. Jajčasto ovalni lonci sive barve z ravno odrezanim zgornjim robom. Ti so zelo grobe izdelave in neornamentirani. Debelina ostinja do 0,8 cm. Ohranjeni so samo v fragmentih.

3. Večje amfore sive barve, črno zglajene na zunanji strani, ki niso ornamentirane. Ornament sestoji iz horizontalnih kanelur, ki jih včasih zamenja linija majhnih poševnih vrezov. Pod linijami pa je niz visečih trikotnikov. Debelina ostinja do 1 cm. Ohranjene so samo v fragmentih.

4. Večje amfore sive barve, črno zglajene na zunanji strani, ki niso ornamentirane. Stene teh posod so tanjše. Rahlo je naznačen

GRADIŠČE NA MIKLAVŠKEM HRIBU

TOLMAČ:

	: valoviti predel
pramenjast - delno		: meja gradišča
	: stena		: spodnji rob stene
	: sonda		: meja hriba

prehod ramena v vrat. Debelina ostenja 0,5—0,7 cm. Ohranjene so samo v fragmentih.

5. Posode, podobne amforam pod št. 4, so se očitno rabile za kuhanje. Stene posod so rdečkaste barve, ki ponekod prehaja že v črno. Prelom je črn. Prehod ramena v vrat je označen z rahlo kaneluro. Vrat je nekoliko tanjši. Debelina ostenja 0,6—0,9 cm. Ohranjen je samo en fragment.

6. Konične skodele črne barve. Zgornji rob je zavihan navznoter, ustje pa ravno odrezano. Debelina ostenja do 0,6 cm. Ohranjene samo v nekaj fragmentih.

Keramika, najdena na gradišu na Miklavškem hribu, se popolnoma ujema z oblikami keramike na drugih naših znanih ilirskih gradiščih. Kovinskih ali kakšnih drugih predmetov pa do sedaj nismo našli.

Na podlagi keramike in po tipični obliki gradišča lahko tudi Miklavški hrib prištejemo v vrsto halštatsko-ilirskih gradišč v Sloveniji; takšnih je cela vrsta, toda razen neznatnega števila so na žalost doslej vsa neraziskana in znana le po slučajno najdenih predmetih. Na podlagi sedanjega skromnega gradiva pa podrobnejše datacije še ni mogoče izreči. Ker drugih predmetov nismo našli, je prebivalstvo gradišče uporabljalo morda samo kot pribežališče, kamor se je le včasih zateklo.

SUMMARY

On a hill at Celje (Miklavški hrib) under a castle fragments of pottery were discovered; they belong to the Hallstadt-Illlyrian period. Originally, the castle may have served as a place of refuge yet later it was abandoned.